

SOSYAL BİLGİLER MARATONU

KONU ÖZETLİ ETKİNLİKLİ
HİBRİT KİTAP

İnteraktif Çalışma Destekli

Köprü Kuralım Etkinlikleri

Bağlanalım Etkinlikleri

Adım Adım Beceri Temelli Sorulara

5.
SINIF

Akıllı Tahta

Sanal Optik

Video Çözüm

maraton yayıncılık

Ramazan KOYUNCU

ÜRÜN ADI

5. SINIF
SOSYAL BİLGİLER MARATONU
KONU ÖZETLİ ETKİNLİKLİ HİBRİT KİTAP

ISBN

978-625-7225-44-1

GENEL YAYIN YÖNETMENİ

Elif ÇAĞLAR

YAZARLAR

Ramazan KOYUNCU

EDİTÖR

Cansu HİN

KAPAK TASARIMI

Bull Ajans

DİZGİ VE MİZANPAJ

Maraton Yayıncılık

BASIM YERİ

ERTEM BASIM YAYIN DAĞITIM SAN. TİC. LTD. ŞTİ.
Sertifika 48083

İLETİŞİM

Saray Mah. 113. Cad. No:2 Kahramankazan – ANKARA
Tel: 0850 288 35 00 Faks: 0850 288 35 09

www.maratonyayincilik.com

info@maratonyayincilik.com

Bu kitabın dijital uygulamalarına
www.maratonyayincilik.com
adresimizden ulaşabilirsiniz.

@maratonyayinlari

@maratonyayincilik

Tüm yayın hakları **AjansN Yayın Tanıtım Sanayi ve Dış Tic. Ltd. Şti.**'ne aittir.
Yazılı izin alınmadan kısmen ya da tamamen alıntı yapılamaz, hiçbir şekilde kopya edilemez,
çoğaltılamaz ve yayınlanamaz.

maratonyayincilik

İSTİKLAL MARŞI

Korkma, sönmez bu şafaklarda yüzen al sancak;
Sönmeden yurdumun üstünde tüten en son ocak.
O benim milletimin yıldızıdır, parlayacak;
O benimdir, o benim milletimindir ancak.

Çatma, kurban olayım çehreni ey nazlı hilâl!
Kahraman ırkıma bir gül... ne bu şiddet bu celâl?
Sana olmaz dökülen kanlarımız sonra helâl,
Hakkıdır, Hakk'a tapan, milletimin istiklâl.

Ben ezelden beridir hür yaşadım, hür yaşarım.
Hangi çılgın bana zincir vuracakmış? Şaşarım!
Kükremiş sel gibiyim; bendimi çiğner, aşarım;
Yırtarım dağları, enginlere sığmam, taşarım.

Garb'ın âfâkını sarmışsa çelik zırhlı duvar;
Benim iman dolu göğsüm gibi serhaddim var.
Ulusun, korkma! Nasıl böyle bir imânı boğar,
"Medeniyet!" dediğin tek dişi kalmış canavar?

Arkadaş! Yurduma alçakları uğratma sakın;
Siper et gövdeni, dursun bu hayâsızca akın.
Doğacaktır sana va'dettiği günler Hakk'ın...
Kim bilir, belki yarın... belki yarından da yakın.

Bastığın yerleri "toprak!" diyerek geçme, tanı!
Düşün altındaki binlerce kefensiz yatanı.
Sen şehid oğlusun, incitme, yazıktır atanı;
Verme, dünyâları alsan da, bu cennet vatanı.

Kim bu cennet vatanın uğruna olmaz ki fedâ?
Şühedâ fişkıracak, toprağı sıksan şühedâ!
Cânı, cânânı, bütün varımı alsın da Hudâ,
Etmesin tek vatanımdan beni dünyâda cüdâ.

Ruhumun senden, İlâhî, şudur ancak emeli:
Değmesin ma'bedimin göğsüne nâ-mahrem eli!
Bu ezanlar-ki şehâdetleri dînin temeli
Ebedî yurdumun üstünde benim inlemeli

O zaman vecd ile bin secde eder -varsa- taşım;
Her cerihamdan, İlâhî, boşanıp kanlı yaşım,
Fışkırır rûh-i mücerred gibi yerden na'sım;
O zaman yükselerek Arş'a değer, belki başım.

Dalgalan sen de şafaklar gibi ey şanlı hilâl;
Olsun artık dökülen kanlarımın hepsi helâl.
Ebediyen sana yok, ırkıma yok izmihlâl:
Hakkıdır, hür yaşamış bayrağımın hürriyet;
Hakkıdır, Hakk'a tapan milletimin istiklâl!

Mehmet Akif Ersoy

SOSYAL BİLGİLER MARATONU'NDA NELER VAR?

KİTAPTA

1. Konu Özetleri

Her mikro konu için gerekli ve yeterli oranda konu özetleri

2. Etkinlikler

Her mikro konu için konuyu pekiştirmeyi sağlayan farklı tarzlarda hazırlanmış alıştırmalar ve etkinlikler

3. Yazılı Parkuru

Her ünitenin sonunda o ünite ile ilgili yazılıda çıkabilecek soruların yer aldığı yazılıya hazırlık çalışmaları

4. Zorluk Dereceli Testler

Düşündürücü Test

Zorluk derecesinin biraz daha arttığı, daha fazla yeni nesil soruların bulunduğu testler

Kafa Tutan Test

Tamamı yeni nesil sorulardan oluşan, maratonda final bayrağını kaldırtacak olan testler

KİTABA EK OLARAK DİJİTALDE

1. Köprü Kuralım Etkinlikleri

Linke tıklayarak ulaşabileceğiniz Köprü Kuralım etkinlikleri yeni MEB müfredatında özellikle vurgulanan, öğrencinin önceki eğitim öğretim sürecinden getirdiği kabul edilen bilgi ve beceriyi ölçmeyi ve yeni öğrenecekleri arasında köprü kurmayı amaçlar.

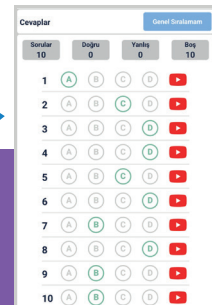
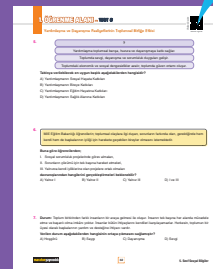
2. Bağlanalım Etkinlikleri

Kitaptaki etkinliklerin dışında kitabı zenginleştirmek ve böylece öğretmenin ve öğrencilere daha fazla içerik sunabilmek amacıyla yapılmıştır. Bu etkinlikler interaktiftir. Kitaptaki linke tıklanarak ulaşılabilir.

MARATON DİJİTAL

- Akıllı Tahta
- Sanal Optik
- Video Çözüm

Kıptaki karekodu okutarak ulaşacağınız www.maratonyayincilik.com adresimizden akıllı tahta, video çözüm, sanal optik uygulamalarımızı indirebilirsiniz.

Her testteki karekodu okutarak pratik bir şekilde sadece o testin sanal optiğine ve video soru çözümlerine ulaşmanız çok kolay!

1. ÖĞRENME ALANI

BİRLİKTE YAŞAMAK

Gruplar ve Roller	8
Test 1 (Düşündüren).....	15
Kültürel Özelliklere Saygı ve Birlikte Yaşama Kültürü	17
Test 2 (Düşündüren).....	23
Yardımlaşma ve Dayanışma Faaliyetlerinin Toplumsal Birliğe Etkisi	25
Test 3 (Düşündüren).....	31
Yazılı Parkuru	33
Test 4 (Kafa Tutan).....	35

2. ÖĞRENME ALANI

EVİMİZ DÜNYA

Yaşadığımız İlin Göreceli Konumu	38
Test 1 (Düşündüren).....	45
Yaşadığımız İilde Doğal ve Beşerî Çevredeki Değişim	47
Test 2 (Düşündüren).....	53
Yaşadığımız İilde Meydana Gelebilecek Afetlerin Etkileri	55
Test 3 (Düşündüren).....	63
Ülkemize Komşu Devletler	65
Test 4 (Düşündüren).....	71
Yazılı Parkuru	73
Test 5 (Kafa Tutan).....	75

3. ÖĞRENME ALANI

ORTAK MİRASIMIZ

Ortak Kültürel Miras Öğeleri	78
Test 1 (Düşündüren).....	87
Anadolu'nun İlk Yerleşim Yerlerinde Sosyal Hayat	89
Test 2 (Düşündüren).....	97
Mezopotamya ve Anadolu Medeniyetlerinin Ortak Kültürel Mirasa Katkıları	99
Test 3 (Düşündüren).....	107
Yazılı Parkuru	109
Test 4 (Kafa Tutan).....	111

4. ÖĞRENME ALANI

YAŞAYAN DEMOKRASİMİZ

Demokrasi ve Cumhuriyetin Temel Nitelikleri.....	114
Test 1 (Düşündüren).....	121
Etkin Vatandaşın Özellikleri ve Önemi.....	123
Test 2 (Düşündüren).....	129
Temel Haklar, Sorumluluklar ve Önemi	131
Test 3 (Düşündüren).....	137
İhtiyaç Durumunda veya Sorunların Çözümünde Başvurulabilecek Kurumlar	139
Test 4 (Düşündüren).....	147
Yazılı Parkuru	149
Test 5 (Kafa Tutan).....	151

5. ÖĞRENME ALANI

HAYATIMIZDAKİ EKONOMİ

Kaynakların Verimli Kullanımı	154
Test 1 (Düşündüren).....	161
Bütçe Oluşturma	163
Test 2 (Düşündüren).....	169
Yaşadığım İlerdeki Ekonomik Faaliyetler	171
Test 3 (Düşündüren).....	179
Yazılı Parkuru	181
Test 4 (Kafa Tutan).....	183

6. ÖĞRENME ALANI

TEKNOLOJİ VE SOSYAL BİLİMLER

Teknolojik Gelişmelerin Toplum Hayatına Etkileri.....	186
Teknolojik Ürünlerin Bilinçli Kullanımı	191
Test 1 (Kafa Tutan).....	195
Cevap Anahtarı.....	197

1.

Öğrenme Alanı

BİRLİKTE YAŞAMAK

» Bu Öğrenme Alanında Neler Öğreneceğiz?

1. GRUPLAR VE ROLLER

- Farklı gruplar ve rollerin neler olduğunu,
- Bir gruba ait olmanın önemini,
- Farklı rollere sahip olmanın nasıl bir şey olduğunu,
- Kendimizi hangi gruplara ait hissettiğimizi,
- Gruplar ve roller arasındaki ilişkileri öğreneceğiz.

2. KÜLTÜREL ÖZELLİKLERE SAYGI VE BİRLİKTE YAŞAMA KÜLTÜRÜ

- Farklı kültürlere sahip insanların olduğunu,
- Her kültürün kendine özgü değerleri ve gelenekleri olduğunu,
- Farklı kültürlere saygı duymanın önemini,
- Birlikte yaşamamanın kurallarını,
- Hoşgörülü ve anlayışlı olmanın nasıl bir şey olduğunu öğreneceğiz.

3. YARDIMLAŞMA VE DAYANIŞMA FAALİYETLERİNİN TOPLUMSAL BİRLİĞE ETKİSİ

- Yardımlaşma ve dayanışmanın ne olduğunu,
- Yardımlaşma ve dayanışmanın önemini,
- Yardımlaşma ve dayanışmanın topluma nasıl katkıda bulunduğunu,
- Yardımlaşma ve dayanışma faaliyetlerine nasıl katılabileceğimizi öğreneceğiz.

1. ÖĞRENME ALANI - BİRLİKTE YAŞAMAK

Gruplar ve Roller

Öğrenme Çıktıları ve Süreç Bileşenleri.....

- SB.5.1.1.** Dâhil olduğu gruplar ve bu gruplardaki rolleri arasındaki ilişkileri çözümleyebilme
- Dâhil olduğu grupları ve bu gruplardaki rollerini belirler.
 - Dâhil olduğu gruplar ile bu gruplardaki rolleri arasındaki ilişkileri belirler.

Kısa Kısa Mini Sözlük

Rol: Üyesi olduğumuz grupta üstlenmemiz gereken görevlerdir.

Sorumluluk: Bir gruba üye olan bireylerin üstlendiği rolün gereklerini yerine getirmesidir.

Hak: Bir gruba dâhil olan bireylerin neleri yapabileceklerini gösterir.

Grup: Ortak amacı olan insanların bir araya gelmesiyle oluşan topluluktur.

Merhaba, ortaokula hoş geldin. Yeni arkadaşlar, yeni bir sınıf, birbirinden farklı bir sürü ders, yepyeni öğretmenler, yepyeni bir ortam. Ama sakın endişelenme daha önce başarmıştın, ilkokul 1. sınıfa başladığın zamanları bir düşünsene, heyecan, korku hepsi geçti gitti değil mi? Başarı dolu 4 yılın sonunda şimdi ortaokuldasın. Yeni okulunda yer alabileceğin gruplar ve bu gruplardaki rollerin biraz değişecek, sorumlulukların biraz daha artacak, sahip olduğun haklarının da daha da bilincinde olan sosyal bir birey olacaksın.

Unutma her grup ve kurumun gerektirdiği roller arasında farklılık olabilir.

Hadi biraz tahminde bulunalım:

Bir birey olarak bir evlatsın, belki bir kardeşisin. Okulda öğrencisin, belki bir sınıf başkanısın ya da sınıf nöbetçisisin. Birinin oyun arkadaşısın, belki bir takımda kalecisin, belki bir müzik grubunda kemancısın... Saydıklarımız senin ait olduğun gruba göre rollerin.

Yaşamımız boyunca birçok farklı grupta yer alabiliriz. Gruplarda herkesin belli rolleri ve bu rollerine uygun sorumlulukları vardır. Bu yüzden grup içinde aldığımız görev ve sorumluluklara uygun davranmamız gerekir. Kişiler aynı grupta birden fazla role sahip olabilirler. Ayrıca, kişiler aynı anda birden fazla grubun üyesi de olabilirler.

Aile

Aile, çocuklara toplumda nasıl davranmaları gerektiğini öğretmek onları topluma hazırlar. Aile, doğuştan içinde bulunduğu gruptur. Aynı zamanda sevgi, saygı ve dayanışma üzerine kurulu bir kurumdur. Aile üyelerinin birbirlerine karşı sorumluluk ve görevleri vardır. Bu sorumluluk ve görevler, ailenin sağlıklı ve mutlu bir şekilde işlev görmesi için gereklidir. Aile içinde herkesin rolüne göre hakları ve sorumlulukları vardır.

Rollerin

Evlat, kardeş, ağabey ya da abla, torun, kuzen, yeğen

Sorumlulukların

- Ebeveynlerine saygı göstermek
- Ebeveynlerine ev işlerinde yardımcı olmak
- Ağabeyine, ablana veya kardeşine yardımcı olmak
- Kendi öz bakımlarına özen göstermek
- Aile üyelerine karşı saygılı ve sevgi dolu davranmak
- Odanı temiz ve düzenli tutmak

Okul/Sınıf

Okul, bireylerin sosyal becerilerini geliştirmelerine, iş birliği yapmalarına ve topluluk içinde aktif bir rol almalarına yardımcı olur.

Rollerin

Öğrencilik, sınıf başkanlığı, sıra arkadaşlığı, sınıfta yapılacak diğer görevler

Sorumlulukların

- Okula zamanında gelmek
- Ödevleri zamanında yapmak
- Bireysel farklılıklara saygı göstermek
- Okul ve sınıf eşyalarını korumak
- Okul ve sınıf nöbetlerinde görevleri yerine getirmek
- Okul kaynaklarını tasarruflu kullanmak
- Ortak kullanım alanlarını temiz tutmak
- Okul çalışanlarına ve öğrencilere saygılı olmak

Arkadaşlık

Arkadaşlık, bir kişiler arası ilişkidir. Birbirlerine karşı sevgi ve anlayış gösteren kimselerin kurduğu sosyal ve duygusal bağıdır.

Rollerin

Arkadaş, kanka, lider, ara bulucu

Sorumlulukların

- Kavga etmemek
- Sırlarını yaymamak
- Empati kurmak
- Kötü söz kullanmamak
- Dürüst olmak
- Dışlamamak
- Küçümsememek
- Verdiğin sözleri yerine getirmek

1. ÖĞRENME ALANI - BİRLİKTE YAŞAMAK

Gruplar ve Roller

Komşuluk

Komşular arasında kurulacak iyi bir ilişki, insanların birbirleriyle tanışmasına, arkadaş olmasına hatta aktiviteleri birlikte yapmasına vesile olur. Bu, insanların sosyal açıdan daha mutlu ve uyumlu olmasını sağlar. Ayrıca yaşanılan zamanı kaliteli kılar.

Rollerin

Komşu, arkadaş, oyun arkadaşı, komşusuna yardım eden çocuk

Sorumlulukların

- Komşularımıza karşı güler yüzlü, tatlı dilli olmak
- Her zaman iyilik yapmaya çalışmak
- Bir ihtiyaç hâlinde yardımına koşmak
- Karşılaştıkça selamlaşmak ve hâl hatır sormak
- Üzüntü ve sevinçli anlarında onları yalnız bırakmamak

Sosyal Sorumluluk Grupları

Sosyal sorumluluk, bir bireyin veya kurumun kişisel çıkarları göz önünde bulundurmadan toplum için fayda sağlamayı düşünerek hareket etmesi demektir. Sosyal sorumluluk çalışmalarında bireyler, çıkar amacı taşımazlar ve ortak bir hedef etrafında toplanırlar. Sosyal sorumluluk grupları, bireylerin bulunduğu toplumdaki sorumlu, kendi kişisel gelişimine katkı sağlayan, üretken ve girişimci bir nesil olmalarına olanak sağlar.

Rollerin

Üye, lider, gönüllü, yönetici, kampanya sorumlusu

Sorumlulukların

- Gerekliğinde liderlik etmek
- Arabulucu olmak
- İş birliği yapmak
- Özverili olmak
- Grup üyelerine saygılı olmak
- Verilen görevleri yerine getirmek

Doğuştan ait olduğun ya da sonradan katıldığın gruplarda grup üyesi olarak rollerin gerektirdiği sorumlulukları yerine getirmelisin. Görev bilinci içinde hareket etmelisin.

Sorumluluk Sahibi Bireyler

- Karşılıklı olarak insan ilişkileri güçlü,
- Kendine güvenen,
- Davranışlarının sonuçlarını üstlenen,
- Bağımsız hareket eden,
- Başkalarının haklarını çiğnmeden kendi ihtiyaçlarını karşılayabilen,
- İş birliğine yatkın,
- En önemlisi mutlu, uyumlu ve başarılıdır.

Pekiştirme Etabı-1

Okulumuzun Çevre Kulübü tarafından düzenlenecek olan "Sürdürülebilir Bir Çevre İçin El Ele" isimli çevre günü etkinliğimize katkı sağlayacak gönüllü arkadaşlar arıyoruz.

Gönüllü olacak arkadaşlarımızdan beklentilerimiz:

- Sorumluluklarının farkında olan
- Görev bilicine sahip
- Üretken
- İş birliğine yatkın
- Çözüm odaklı düşünebilen
- Grup uyumu yüksek

Gönüllülük başvuruları için okulumuz Çevre Kulübü başkanına ulaşınız.

Hazırlanan afişi bakarak aşağıdaki soruları cevaplayınız.

1. Çevre günü etkinliğine kimler katılabilir?

2. Çevre günü etkinliğini kim düzenlemektedir?

3. Çevre günü etkinliğinin amacı nedir?

4. Gönüllü olacaklarda belirli özelliklerin aranmasının sebebi sizce nedir?

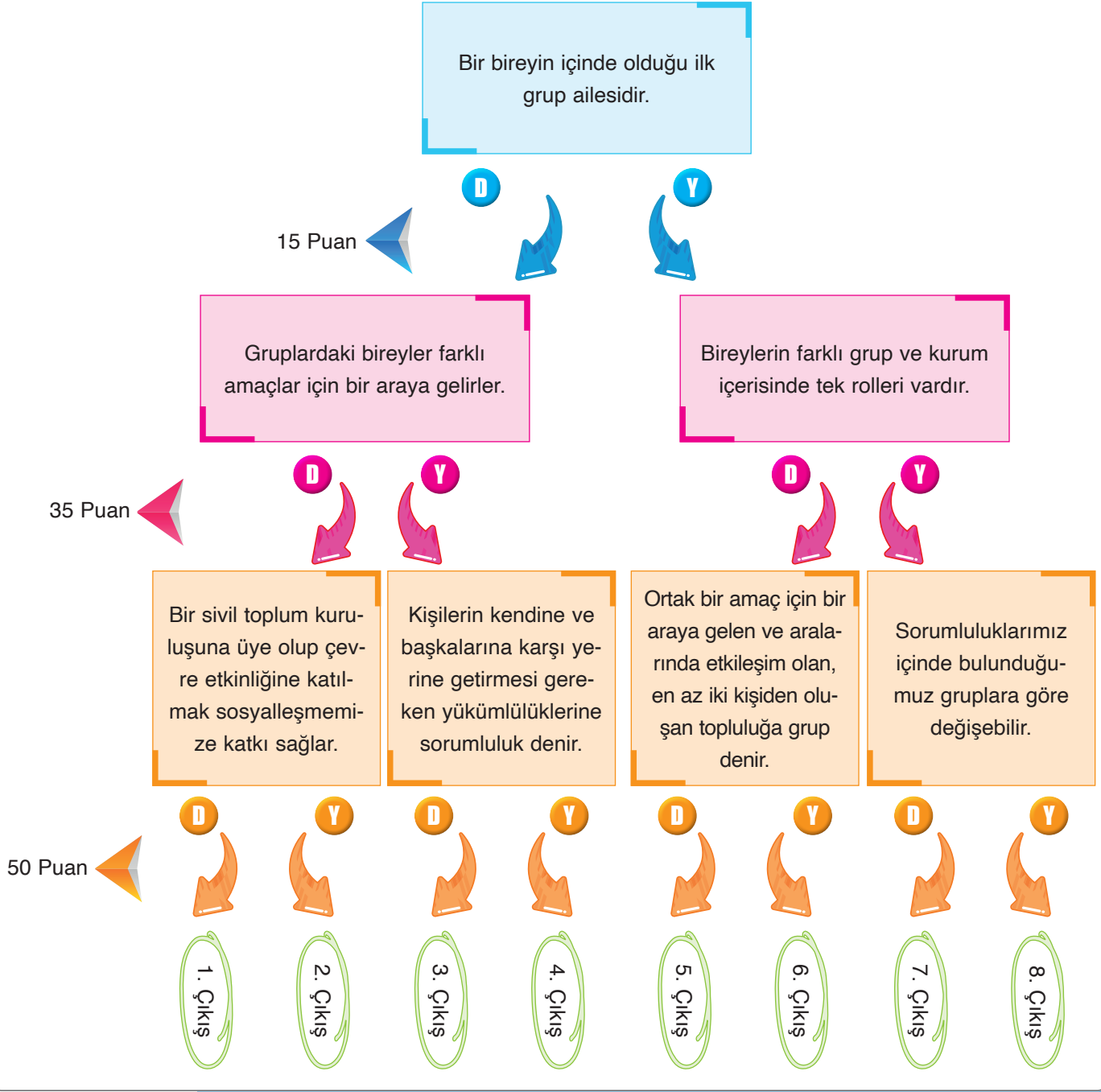
1. ÖĞRENME ALANI - BİRLİKTE YAŞAMAK

Gruplar ve Roller

Pekiştirme Etabı-2

“Gruplar ve Roller” konusu ile ilgili aşağıda verilen tanılayıcı dallanmış ağaçtaki ifadelerin bazıları doğru bazıları yanlıştır. İlk sorudan başlayarak doğru ya da yanlış olduğuna karar vererek yönlendirici okları takip ediniz. Son olarak ulaştığınız çıkışı işaretleyiniz ve unutmayınız ki sadece bir çıkıştan çıkabilirsiniz. Amacınız en yüksek tam puana ulaşmak.

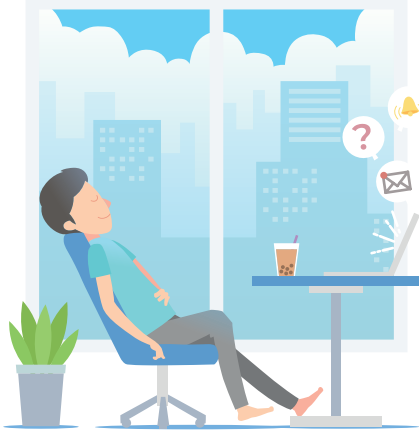
1. ÖĞRENME ALANI - BİRLİKTE YAŞAMAK

Gruplar ve Roller

Pekiştirme Etabı-3

Aşağıda verilen tabloda hem sorumlu bireylerin hem de sorumsuz davranan bireylerin bazı özellikleri verilmiştir.

01 Karşılıklı olarak insan ilişkileri güçlüdür.

02 Zaman yönetimini önemsemezler.

03 Kendine güvenirlir.

04 İş birliğine yatkındırlar.

05 Unutkandırlar.

06 Ertelemekten şiddetle kaçınırlar.

07 Uyumludurlar.

08 Sonuca hızlıca ulaşmak isterler.

09 Davranışlarının sonuçlarını üstlenirler.

10 Bağımsız hareket edebilirler.

11 Hatalarını kabul ederler.

12 İş birliğinden uzak dururlar.

Tabloda yer alan bilgileri dikkatlice okuyarak aşağıdaki soruları cevaplayınız.

1. Sorumlu insanların özellikleri nelerdir? Numaralarını yazınız.

2. "Sorumsuz çocuklar, anında tatmin veya ödül bekleyebilirler ve uzun vadeli planlama konusunda zorluk yaşayabilirler."

Verilen açıklama kaç numaralı kutu ile eşleştirilmelidir?

1. ÖĞRENME ALANI - BİRLİKTE YAŞAMAK

Gruplar ve Roller

Pekleştirme Etabı- 4

Birbirleriyle samimi bir şekilde etkileşimde bulunan ve duygusal bağlılıkları bulunan iki veya daha fazla kişinin oluşturduğu gruplardır. Grubun üyeleri hem sayıca az hem de fiziki yakınlık içindedir. Aile, akrabalık, komşuluk ve oyun grupları bu grup türlerine örnektir.

Verilen bilgiye bakarak aşağıdaki cümleleri doğru ya da yanlış olma durumlarına göre işaretleyiniz.

	D	Y
1. Aile içinde sorumluluk yazılı olarak belirlenmiştir.	☐	☐
2. Arkadaşıma istediğim her şakayı yapabilirim.	☐	☐
3. Oyunda kurallar olmadan oyunlar daha eğlencelidir.	☐	☐
4. Oyun kurallarına uymak sorumluluk gerektiren bir davranıştır.	☐	☐
5. Komşuluk ilişkilerinde saygı ve nezaket gereklidir.	☐	☐
6. Aile içinde herkesin rolüne göre hakları ve sorumlulukları vardır.	☐	☐
7. Aile içinde yapmam gereken bir sorumluluk yoktur.	☐	☐
8. Kendi isteğimizle katıldığımız ilk grup ailedir.	☐	☐
9. Aile içinde sevgi temelli bir etkileşim vardır.	☐	☐
10. Komşular bir araya gelerek akraba grubunu oluşturur.	☐	☐

Pekleştirme Etabı- 5

Aşağıdaki bireylerin durumlarına göre alabilecekleri rolleri boşluklara yazınız.

1) Zeynep

a) Evde

b) Okulda

c) Müzik Kulübünde

2) Hemşire Hale Hanım

a) Evde

b) Hastanede

c) Arabasında

3) Mühendis Cemal Bey

a) Evde

b) Fabrikada

c) Çevre Derneğinde

Gruplar ve Roller

5.

	Rol	Sorumluluk		Rol	Sorumluluk
I	 Doktor	Hastaları tedavi etmek	III	 Kaleci	Gol atmak
II	 Öğretmen	Ders anlatmak	IV	 İtfaiyeci	Yangın söndürmek

Tabloda verilen rol - sorumluluk eşleştirmelerinden hangisinde yanlışlık yapılmıştır?

- A) I B) II C) III D) IV

6.

Ortak bir amacı gerçekleştirmek amacıyla bir araya gelen kişiler grupları oluşturur. Oluşan grupların sağlıklı işleyebilmesi için üyelerinden sorumlulukların yerine getirilmesine dair beklentileri vardır. Grupların işleyişinde “Birlikte başarabiliriz.” düşüncesi hâkim olmalıdır aksi takdirde gruplar başarısız olabilirler. Bir görev konusunda başarısız olmuş grupların en önemli sorunu sorumsuz davranan üyelerinin varlığıdır.

Aşağıdaki örneklerden hangisi verilen açıklama ile ilgili değildir?

- A) Hentbol takım kalecisi Yiğit'in maça eldivensiz çıkıp hatalı goller yemesi
B) Müzik kulübündeki kemancı Kâmil'in gösteri günü mazeretsiz gelmemesi
C) Nazlı'nın özel piyano dersine izin alarak gelmemesi
D) Tiyatro gösterisi günü ses sistemini kuracak kişinin işe gelmemesi

7.

Sorumluluk: Kişinin yapması gereken davranışlardır. Kişinin kendi davranışlarını veya kendi yetki alanına giren herhangi bir olayın sonuçlarını üstlenmesidir.

Aşağıdakilerden hangisi sorumluluk ile ilgili ve-
rilebilecek örneklerden değildir?

- A) Huzurlu bir ailede yaşamak
B) Okul ve sınıf kurallarına uymak
C) Aile bireylerine saygılı olmak
D) Okul araç gereçlerine zarar vermemek

1. ÖĞRENME ALANI - BİRLİKTE YAŞAMAK

Kültürel Özelliklere Saygı ve Birlikte Yaşama Kültürü

Öğrenme Çıktıları ve Süreç Bileşenleri.....

SB.5.1.2. Kültürel özelliklere saygı duymanın birlikte yaşamaya etkisini yorumlayabilme

- Kültürel özelliklere saygı duymanın birlikte yaşamaya etkisini örnekler üzerinden belirler.
- Kültürel özelliklere saygı duymanın birlikte yaşamaya etkisini yazılı, görsel veya dijital ürünlere dönüştürür.
- Kültürel özelliklere saygı duymanın birlikte yaşamaya etkisini nesnel bir şekilde ifade eder.

Kısa Kısa Mini Sözlük

Kültür: Bir toplumun geçmişten beri değişerek devam eden, kendine özgü yaşayış ve düşünüş tarzıdır.

Millî Kültür: Bir toplumu diğer toplumlardan ayıran değerler bütünü ve yaşam biçimine denir.

Gelenek: Toplumların önemli anlarında yapageldikleri kuşaktan kuşağa aktarılan fakat yazılı olmayan kuralları, davranışlarıdır.

Görenek (Âdet): Bir şeyi, başka türlüünü, daha kolayını, daha işe yararını ya da yararlısını düşünmeksizin, atalardan dedelerden görüle geldiği gibi yapma alışkanlığıdır.

Kültürel unsurlar; vatanseverlik duygumuzun artmasını, milletin kaynaşmasını, dayanışmasını, birlik ve beraberlik içinde yaşamasını sağladığı için önemlidir. İnançlarımız, ortak değerlerimiz, bayrak ve vatan sevgimiz, bayramlarımız; kültürümüzü zenginleştirmekte ve millî birliğimizi güçlendirmektedir. Kültürü oluşturan bu unsurlar toplumsal birlikteliğin devamı için önemlidir.

Kültür, genel olarak iki unsurdan oluşur:

a) Maddi Kültür Unsurları: Bir toplumun ürettiği veya kullandığı nesnelere dir. Binalar, halı ve kilimler, giysiler, yemekler vb. Türk kültüründe; kahve, lokum, baklava dünyaca tanınan lezzetler arasındadır. Halk oyunlarımız da geleneksel kıyafetlerle oynanır.

b) Somut Olmayan Kültürel Unsurlar: Bir toplumun inançları, değerleri, gelenekleri, sanat eserleri ve dil gibi unsurlardır. Örnek olarak sünnet düğünü bir gelenektir. Bu geleneğin içinde davul çalma, ata binme gibi birçok âdet de kendini gösterir. Geleneksel kıyafetlerle oynanır.

Kültür, toplumdan topluma farklılık gösterebilir. Aynı toplum içinde bile kültürel farklılıklar olabilir. Bir kültürel değer zaman içinde değişikliğe uğrayabilir. Hiç kimsenin doğuştan ırkını, dilini, dinini, milliyetini, derisinin rengini, kültürünü vb. seçme imkânı yoktur. Herkes içinde doğduğu kültürün özelliklerini edinmek durumundadır. Bunun doğal bir sonucu olarak birbirinden farklı yaşam biçimleri ortaya çıkar. Farklı inanç, yeme içme, giyim kuşam alışkanlıkları doğar.

İpucu

Geleneksel çocuk oyunları, nesilden nesile aktararak günümüze ulaşmış, basit malzemelerle ve genellikle açık havada oynanan oyunlardır. Bu oyunlar, çocukların fiziksel ve zihinsel gelişimine katkıda bulunurken sosyalleşmelerini ve eğlenmelerini de sağlar. Geleneksel çocuk oyunları, Türk kültürünün önemli bir parçasıdır. Bu oyunları yaşatmak ve gelecek nesillere aktarmak hepimizin görevidir. Saklambaç, Üçtaş, Beştaş, Dokuztaş (Yedikule), İstop, Misket, Körebe, Mangala gibi oyunlar dünyanın farklı yerlerinde de oynanan oyunlardır.

1. ÖĞRENME ALANI - BİRLİKTE YAŞAMAK

Kültürel Özelliklere Saygı ve Birlikte Yaşama Kültürü

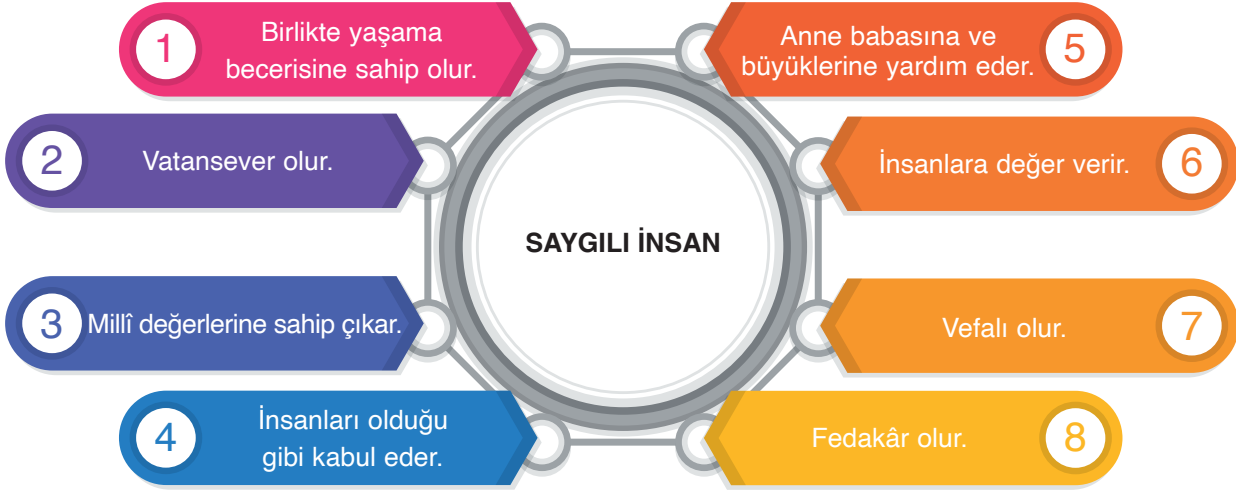
Özellik	Türkiye	Türkmenistan	Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti	Bulgaristan	Rusya
 Sanat:	Bakırcılık, çömlekçilik, minyatür, halı dokumacılığı, ebru sanatı, çini sanatı, hat sanatı	Halı dokumacılığı, ahşap oymacılığı, metal işlemeciliği, seramik sanatı	Lefkara nakışı, Ebru sanatı, çini sanatı, ahşap oymacılığı	Kalaycılık, kukla sanatı, ahşap oymacılığı, dokumacılık	Matruşka bebekleri, ahşap oymacılığı, ikon yapımı
 Yemek:	Kebap, mantı, etli ekmekek, lahmacun, dolma, baklava, pastırma	Plov, mantı, çorba, kuzu eti, kurutma	Şeftali kebabı, pide, hellim peyniri, zeytin, sucuk	Shopska salatası, musakka, tatarator sosu, yoğurt çorbası	Borsch çorbası, Rus Salatası
 Kıyafet:	Cepken, kaftan, şalvar, entari	Telpek, dopi, kurta, ipek elbise	Cepken yelek, kaftan, şalvar, entari	Kukeri kostümü, martenitsa	Telogeika, sarafan, kokoshnik
 Kutlama:	Millî Bayramlar, Nevruz, Ramazan Bayramı, Kurban Bayramı, Hıdırellez	Halı Bayramı, Nevruz, Kurban Bayramı, Ramazan Bayramı, Bağımsızlık Günü	Millî Bayramlar, Nevruz, Ramazan Bayramı, Kurban Bayramı, Hıdırellez	Surva Festivali, Noel	Maslenitsa, Noel Bayramı
 Müzik:	Bağlama, zurna, kemençe, keman, darbuka, Türk sanat müziği, Türk halk müziği, arabesk	Türkmen sazı	Bağlama, zurna, ud, keman, darbuka, Türk sanat müziği, Türk halk müziği, arabesk	Bulgar Gadulka, kaval, zurna	Balalaika, Gusli
 Gelenek ve Görenek:	Düğün, nişan, asker uğurlama törenleri, cenaze merasimleri, mahya asma, çay içme geleneği, nazar boncuğu kullanımı, sofr kültürü, aile büyüklerine saygı	Çay içme geleneği, kilim dokumacılığı, at biniciliği	Düğün, nişan, asker uğurlama törenleri, cenaze merasimleri, mahya asma, çay içme geleneği, nazar boncuğu kullanımı, sofr kültürü, aile büyüklerine saygı, testi oyunu, sirto	Bulgar kahvesi kültürü, sofr kültürü	Ortodoks Hristiyan gelenekleri

1. ÖĞRENME ALANI - BİRLİKTE YAŞAMAK

Kültürel Özelliklere Saygı ve Birlikte Yaşama Kültürü

Pekiştirme Etabı- 6

Kültürel farklılıkların doğal olduğuna inanarak ve her kültür ürününe saygı duyarak barış içinde bir dünya kurabiliriz.

Verilen görsele bakarak aşağıdaki soruları cevaplayınız.

1. Aşağıdaki cümleyi tamamlayınız.

Her bir yemek ayrı bir damak tadıdır. Yine her topluma özgü törenler ve giyim kuşam biçimleri vardır. Bu farklılıkları, kendi kültürümüzün bakış açısıyla eleştiremeyiz, hor göremeyiz. Böyle bakarsak onlar da

2. Aşağıdakilerden hangisi kültürel farklılıklara saygılı olan bir kişinin davranışları arasında gösterilemez?

- A) Ülkesine ait millî kültür unsurlarını korur.
- B) Geleneklerini diğer geleneklerden üstün tutar.
- C) Farklı kültürlerdeki insanları anlayışla karşılar.
- D) Farklı insanlarla bir arada yaşayabilme becerisine sahip olur.

3. Başka bir ülkeye gitmiş olsaydınız, oradaki insanların size nasıl davranmasını isterdiniz?

1. ÖĞRENME ALANI - BİRLİKTE YAŞAMAK

Kültürel Özelliklere Saygı ve Birlikte Yaşama Kültürü

Pekiştirme Etabı-7 <

Aşağıdaki bulmacaları verilen ipuçlarını okuyarak çözünüz.

1

İpucu: Bir milletin yaşama biçimi

T	Ü	R	K	İ	Y	E
Ü	K	Ü	L	T	K	Y
Ö	T	R	Ü	Ü	Ü	R
R	Ö	K	T	R	L	Ü
F	R	T	Ü	Ü	T	R
F	Ü	Ü	R	K	R	Ü
R	K	R	Ü	T	Ü	T

2

İpucu: İzmir ve yakın civarlarında oynanan geleneksel oyun

E	Z	R	Z	İ	Y	E
K	E	E	E	T	K	Z
E	Z	E	Y	N	E	P
R	Ö	K	T	B	L	N
Y	R	T	İ	Ü	E	E
E	Z	E	N	K	R	K
Z	K	E	B	Z	E	Z

3

İpucu: Her yıl 21 Mart'ta kutlanan mevsimlik bayram

R	A	L	L	İ	Y	B
A	Ş	L	Y	A	R	A
M	U	I	D	A	R	Y
A	R	K	H	B	L	R
Z	E	A	İ	Ü	E	A
A	N	E	V	R	U	Z
N	Ş	E	K	E	R	A

4

İpucu: Karadeniz kıyılarında oynanan halk oyunu

R	M	İ	L	L	İ	B
H	İ	L	Y	A	R	N
A	S	A	L	A	Y	O
H	İ	M	B	İ	L	R
A	E	Ş	H	A	L	O
A	T	A	V	R	U	H
N	Ş	A	Y	L	A	H

5

Aşağıda ipuçları verilen iki kelimeyi bulunuz.

İpucu 1: Porselen üzerine resim ve desen çizme sanatı

İpucu 2: Geleneksel Türk resim sanatı. Su üzerine dökülen boya ile yapılır.

B	Ç	A	N	İ	Ç	İ
Ç	İ	H	İ	N	İ	Ç
U	R	E	B	U	K	İ
E	R	B	R	I	O	U
R	İ	B	E	Ç	U	B
U	E	N	İ	Ç	İ	R
B	E	N	İ	A	N	E

6

Aşağıda ipuçları verilen iki kelimeyi bulunuz.

İpucu: Kayseri denince aklı gelen iki lezzet.

1. Hamurun içine kıyma, üstünde yoğurt olan lezzet

2. Etin çemenle kaplanmış hâli

P	P	A	S	T	İ	S
T	A	H	İ	N	R	U
U	S	T	A	U	M	C
M	A	N	T	İ	A	U
İ	T	M	A	N	U	B
U	A	N	İ	Ç	A	R
P	E	N	İ	A	N	N